

Umhvervis- og vinnumálaráðið

Dagfesting:	15. sep. 2022
Mál nr.:	22/15353
Málsviðgjört:	ARØ
Ummælistíð:	Frá 15. sep. til 29. sep. 2022
Eftirkannað:	Lógartænastan dagfestir

Uppskot til

Lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um barsilsskipan (Barsilslógin) (Hækking av inngjaldi og útgjaldi o.a.)

§ 1

Í lögtingslóg nr. 48 frá 3. apríl 2001 um barsilsskipan (Barsilslógin), sum seinast broytt við lögtingslóg nr. 174 frá 21. desember 2021, verða gjørdar hesar broytingar:

1. Í § 13, stk. 1 verður “kr. 25.000” broytt til: “kr. 27.000”.
2. Í § 17, stk. 2, nr. 1 verður “67 ár” broytt til: “*men ikki hava nátt fólkapensjónsaldur sbt. lögtingslóg um almannapensjónir o.a.*”.
3. § 18, stk. 1, nr. 1 verður orðað soleiðis: “fólkapensjón, fyrítíðarpensjón og framskundað pensjón.”.
4. Í § 18, stk. 1, nr. 2 verður “endurgjald fyri inntøkumiss sbt. § 17, stk. 3 í forsorgarlógini” broytt til: “endurgjald fyri mista arbeiðsinntøku sbt. § 25 í lögtingslóg um almannatrygd og tænastrur”.
5. Í § 19, stk. 1 og 4 verður “0,86%” broytt til: “0,89%”.

§ 2

Stk. 1. Henda lögtingslóg kemur í gildi 1. januar 2023.

Stk. 2. § 1, nr. 1 er galdandi fyri øll útgjöld úr Barsilsskipanini eftir 1. januar 2023.

Kapittul 1. Almennar viðmerkingar

1.1. Orsakir til uppskotið

Lógaruppskotið skal gera føroysku Barsilsskipanina uppafur betri við at hækka hámarkið fyri barsilsútgjaldi úr 25.000 kr. um mánaðin til 27.000 kr. um mánaðin. Fyri at figgja økta útgjaldið er neyðugt eisini at hækka inngjaldið.

1.2. Galdandi lóggáva

Barsilspeningur er 100% av A-inntøkuni, sum løntakarinn í miðal hevur móttikið seinastu 12 mánaðirnar undan barsilsfarloyvinum. Tó kann barsilspeningurin í mesta lagi vera 25.000 kr. um mánaðin umframt eftirlønargjaldið. Tá ið Barsilsskipanin varð sett á stovn í 2001, var hámarkið 35.000 kr. um mánaðin. Í 2004 varð hámarkið lækkað niður í 25.000 kr. um mánaðin og hevur síðan verið óbroytt. Í lógini er ein heimild til landsstýrismannin at hækka hámarkið við støði í lønargongdini í samfelagnum, men hon hevur ongantíð verið brúkt.

Inngjaldið til Barsilsgrunnin upp á 0,86% verður sum útgangsstøði goldið av allari móttiknari og rindaðari A-inntøku. Barsilsgjaldið varð hækkað úr 0,71% upp í 0,86% 1. januar 2021; samstundis varð rætturin til barsilspening longdur til 52 vikur eftir føðing.

Gjaldskyldug eru øll, sum fáa A-inntøku, sum hava fulla skattskyldu í Føroyum, og sum hava fyllt 16 ár, men ikki 67 ár, og øll, sum rinda A-inntøku í Føroyum. Fólkapensjónsaldurin er ásettur í løgtingslóg um almannapensjónir o.a. Fólkapensjónsaldurin hækkar sambært § 4 í løgtingslóg um almannapensjónir o.a.

Barsilsgjald verður sum útgangsstøði goldið av allari móttiknari og rindaðari A-inntøku; undantikið er m.a. fólka- og fyrítíðarpensjón. Í almannapensjónslógini er nú ásett eitt nýtt slag av pensjón, sum nevnist “framskundað pensjón”, og sum eisini eigur at vera fevnt av undantakinum. Talan er ikki um ein nýggjan málból, men heldur at nakrir borgarar í staðin fyri fyrítíðarpensjón nú fáa framskundaða pensjón. Harafturat eru aðrar skattskyldugar almannaveitingar undantiknar barsilsgjaldinum. Sum undantak til undantakið er endurgjald fyri inntøkumiss sbrt. § 17, stk. 3 í forsorgarlógini, sbrt. § 18, stk. 1, nr. 1 í barsilslógini. Forsorgarlógin varð avtíkin, tá ið løgtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænarur varð sett í gildi 1. januar 2021.

1.3. Endamálið við uppskotinum

Endamálið við lógaruppskotinum er at hækka hámarkið fyri mánaðarliga barsilsútgjaldinum úr 25.000 kr. upp í 27.000 kr. Samstundis er neyðugt at hækka inngjaldið við 0,03 prosentstigum, fyri at undirskot ikki skal koma í Barsilsgrunnin. Eisini verða fylgibroytingar gjørdar, soleiðis at barsilslógin verður í samsvari við broytingar í aðrari lóggávu.

1.4. Samandráttur av nýskipanini við uppskotinum

Síðan Barsilsskipanin varð sett á stovn í 2001, er hon áhaldandi broytt. Rætturin til barsilspening er m.a. tvífaldaður; úr 26 vikum eftir barnsburð upp í 52 vikur eftir barnsburð. Hóast áhaldandi batar eru gjørdir á rættin til barsilspening, er hægsta útgjaldið úr Barsilsskipanini ikki broytt í 18 ár, hóast miðalinntøkan hjá føroyskum løntakarum er vaksin nógv hesa tíðina. Við hesum lógaruppskotinum verður hámarkið fyri barsilspeningi hækkað við 2.000 kr. um mánaðin; úr 25.000 kr. upp í 27.000 kr. umframt eftirlønargjaldið. Á henda hátt fáa tey, ið vanligja tjena omanfyri 25.000 kr. um mánaðin, endurrindað upp til 27.000 kr. úr Barsilsskipanini, tá tey fara í barsilsfarloyvi.

Samstundis sum útgjaldið úr Barsilsskipanini verður hækkað, er neyðugt við fleiri inntøkum til Barsilsgrunnin fyri at fígga økta útgjaldið. Hetta verður gjørt við at hækka barsilsgjaldið úr 0,86% upp í 0,89%. Barsilsgjaldið verður goldið av øllum móttikum og rindaðum A-inntøkum.

Aldursmarkið fyri tey, sum hava skyldu at rinda barsilsgjald, er frá og við 16 ár til og við 66 ár. Skotið verður upp, at aldursmarkið heldur skal fylgja fólkapensjónsaldrinum, soleiðis at skyldan at rinda barsilsgjald heldur uppát, tá ið persónar fáa rætt til pensjón. Ásett er í lögtingslóg um almannapensjónir o.a., at fólkapensjónsaldurin hækkar úr 67 árum upp í 67 ½ ár og síðan 68 ár. Fyri at tað ikki skal vera neyðugt leypandi at broyta aldursmarkið í barsilslógini, verður ásett, at aldursmarkið fylgir fólkapensjónsaldrinum, sum hann er ásettur í lögtingslóg um almannapensjónir o.a.

Í almannapensjónslógini er nú ásett eitt nýtt slag av pensjón, sum nevnist “framskundað pensjón”, og barsilsgjald eigur ikki at verða rindað av hesi pensjón. Talan er ikki um ein nýggjan málból, men heldur at nakrir borgarar í staðin fyri fyrítíðarpensjón nú fáa framskundaða pensjón. Í praksis verður framskundað pensjón útgoldin á sama hátt sum fyrítíðarpensjón, og hesi rinda tí ikki barsilsgjald av pensjónini í dag. Tí verður skotið upp, at tillaga barsilslógina til praksis, soleiðis at ongin ivi er um, at barsilsgjald ikki skal rindast av framskundaðari pensjón.

1. januar 2021 varð lögtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænastr sett í gildi, og samstundis varð lov nr. 56 af 15. marts 1967 for Færøerne om offentlig forsorg sett úr gildi. Barsilsskipanin hevur eina tilvísing til hesa lóg, sum verður rættað við hesum lógaruppskotinum. Talan er um eina fylgibroyting, sum ikki hevur materiellar broytingar við sær.

1.5. Ummæli og ummælissskjal

Umframt at lógaruppskotið er lagt til almenna hoyring á heimasíðuni hjá Umhvørvis- og vinnumálaráðnum og á hoyringarportalin hjá landsstýrinum, hava hesir partar fingið uppskotið til ummælis:

Akademikarafelagið, Almanamálaráðið, Almannaverkið, Barsilsskipanin, Bioanalytikarafelagið, Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya, Ergoterapeutfelagið, Fakfelag Sjómannskúlalærara í Føroyum, Farmakonomfelagið Føroyadeild, Felag Tænastumanna Landsins, Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Felagið Maskinmeistaralærarar, Felagið Radiografar í Føroyum, Fiskimálaráðið, Fíggjarmálaráðið, Flogskiparafelag Føroya, Fysioterapeutfelag Føroya, Føroya Arbeðarafelag, Føroya Arbeðsgevarafelag, Føroya Handverkarafelag, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Føroya Reiðarafelag, Føroya Skipara- og Navigatørfelag, Føroya Tekniska Lærarafelag, Føroysk Miðlafólk, Grafiska Yrkisfelagið, Havnar Arbeðskvinnufelag, Havnar Arbeðsmannafelag, Heilsumálaráðið, Heilsuhjálparafelag Føroya, Heilsurøktarafelagið, HK stat Føroya Deild, Javnstøðunevndin, Kommunala Arbeðsgevarafelagið, Kommunulæknafelag Føroya, Kost- og Føðslufelagið, Landsfelag Handverkaranna, Ljósmeðrafelag Føroya, Løgmansskrivstovan, Maskinmeistarafelagið, Meginfelag Útróðrarmanna, Musikklerarafelag Føroya, Prestafelag Føroya, Samtak, Samverk, Serlæknafelag Føroya, Starvsfelagið, TAKS, Uttanríkis- og mentamálaráðið, Yngri Læknar, Yrkisfelag teirra, ið starvast í tryggingar-, fíggjar-, KT o.tíl. fyrítøkum og Yrkisfelagið Miðnám.

Hoyringarfreistin er hósdagin 29. september 2022.

Kapittul 2. Avleiðingarnar av uppskotinum

2.1. Fíggjarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Fíggjarligar avleiðingar fyri Barsilsskipanina

Verður hámarksupphæddin fyri útgjaldi úr Barsilsskipanini hækkað við 2.000 kr. um mánaðin, verður tað mettt at økja útgjaldið úr Barsilsskipanini við 5,8 mió. kr. um árið. Hetta verður fíggjað við øktum inntøkum í Barsilsgrunnin við at hækka barsilsgjaldið við 0,03 prosentstigum, úr 0,86% upp í 0,89%.

Tá ið broytingar fyrr eru gjørdar í KT-skipanini hjá Barsilsskipanini, hevur tað kostað uml. 33.000 kr. Væntandi fer kostnaðurin hesa ferð at vera á leið tann sami.

Fíggjarligar avleiðingar fyri almennar arbeiðsgevarar

Almennir arbeiðsgevarar rinda lön til løntakarar, ímeðan teir eru í barsilsfarloyvi. Arbeiðsgevarar, ið rinda lön undir barsilsfarloyvi, fáa endurrindað tann barsilspeningin, sum løntakarinn hevði havt rætt til, um viðkomandi ikki fekk lön í sambandi við barsilsfarloyvi. Lógaruppskotið hevur við sær, at teir arbeiðsgevarar, sum rinda lön undir barsilsfarloyvi, kunnu fáa endurrindað upp til 27.000 kr. um mánaðin frá Barsilsskipanini í mun til 25.000 kr., sum støðan er nú. Viðmerkjast skal, at sbrt. § 15 a í barsilslógini er tað framvegis eitt krav, fyri at landsstýrið og stovnar undir landinum skulu fáa barsilspening, at starvsfólk verður sett í staðin fyri tann, ið fer í barsilsfarloyvi.

Allir arbeiðsgevarar rinda eitt gjald upp á 0,86% av øllum útgoldnum A-inntøkum til Barsilsgrunnin. Hetta gjaldið hækkar til 0,89% við hesum lógaruppskotinum.

2.2. Umsitingarligar avleiðingar fyri land og kommunur

Lógaruppskotið hevur ikki aðrar umsitingarligar avleiðingar, enn at broytingar skulu gerast í KT-skipanini hjá Barsilsskipanini.

2.3. Avleiðingar fyri vinnuna

Barsilspeningur

Arbeiðsgevarar, sum rinda lön til løntakarar, ímeðan teir eru í barsilsfarloyvi, fáa endurrindað tann barsilspeningin, sum løntakarinn hevði havt rætt til, um viðkomandi ikki fekk lön í sambandi við barsilsfarloyvi. Lógaruppskotið hevur við sær, at teir arbeiðsgevarar, sum rinda lön í sambandi við barsilsfarloyvi, kunnu fáa endurrindað upp til 27.000 kr. um mánaðin frá Barsilsskipanini í mun til 25.000 kr., sum støðan er nú. Lógaruppskotið hevur fyrimum við sær fyri teir arbeiðsgevarar, ið rinda oman fyri 25.000 kr. um mánaðin í lön til starvsfólk, ið fara í barsilsfarloyvi.

Barsilsgjald

Allir arbeiðsgevarar rinda eitt gjald upp á 0,86% av øllum útgoldnum A-inntøkum til Barsilsgrunnin. Hetta gjaldið hækkar til 0,89% við hesum lógaruppskotinum. Tað er ein øking upp á 0,03 prosentstig. Arbeiðsgevararnir fara kortini ikki at merkja økta barsilsgjaldið, tí samstundis sum hetta lógaruppskotið kemur í gildi, verður ALS-gjaldið lækkað úr 1% niður í 0,8%. Tað merkir, at arbeiðsmarknaðargjöldini lækka 0,17 prosentstig.

Umsitingarligar avleiðingar

Lógaruppskotið hevur ikki umsitingarligar avleiðingar fyri vinnuna.

2.4. Avleiðingar fyri umhvørvið

Lógaruppskotið hevur ongar avleiðingar fyri umhvørvið.

2.5. Avleiðingar fyri serstøk øki í landinum

Mett verður ikki, at lógaruppskotið hevur avleiðingar fyri serstøk øki í landinum.

2.6. Avleiðingar fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir

Barsilspeningur

Lógaruppskotið hevur fígjarligar avleiðingar fyri løntakararnar í Føroyum. Teir løntakarar, ið fara í barsilsfarloyvi, kunnu við hesum lógaruppskotinum fáa upp til 27.000 kr. í barsilspeningi um mánaðin umframt eftirlønargjaldið. Lógaruppskotið hevur fyrimum við sær fyri teir løntakarar, ið tjena oman fyri 25.000 kr. um mánaðin.

Barsilsgjald

Øll, sum fáa A-inntøku, sum hava fulla skattskyldu í Føroyum, og sum hava fyllt 16 ár, men ikki 67 ár, rinda eitt gjald upp á 0,86% av øllum móttiknum A-inntøkum til Barsilsgrunnin. Hetta gjaldið hækkar til 0,89% við hesum lógaruppskotinum. Tað gevur eina øking upp á 0,03 prosentstig. Løntakararnir fara kortini ikki at merkja økta barsilsgjaldið, tí samstundis sum hetta lógaruppskotið kemur í gildi, verður ALS-gjaldið lækkað úr 1% niður í 0,8%. Tað merkir, at arbeiðsmarknaðargjöldini lækka 0,17 prosentstig. Av tí at ALS-gjald ikki verður rindað av inntøkum omanfyri 650.000 kr. um árið, fara teir løntakarar, ið vinna meira enn 650.000 kr. um árið, at fáa eina lutfalsliga lækking í arbeiðsmarknaðargjöldum.

Aldursmarkið á 67 ár fer framvir at fylgja fólkapensjónsaldrinum sbt. løgtingslóg um almannapensjónir o.a.

2.7. Millumtjóðasáttmálar á økinum

Norðurlendski sáttmálin um almannatrygd er viðkomandi fyri barsilslógina. Tó hevur hetta lógaruppskotið onga broyting í mun til sambandið millum barsilslógina og norðurlenska sáttmálan um almannatrygd.

2.8. Tvørgangandi millumtjóðasáttmálar

Tað er onki í lógaruppskotinum, sum er í ósamsvari við Hoyvíkssáttmálan, evropeiska mannarættindasáttmálan ella sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá einstaklingum, ið bera brek.

2.9. Markaforðingar

Mett verður ikki, at lógaruppskotið elvir til markaforðingar.

2.10. Revsing, fyrisitingarligar sektir, pantheimildir ella onnur størri inntriv

Lógaruppskotið hevur ikki ásetingar um revsing, fyrisitingarligar sektir ella pantheimildir; lógaruppskotið ger heldur ikki inntriv í rættindi hjá fólki.

2.11. Skattir og avgjöld

Lógaruppskotið hevur við sær, at barsilsgjaldið upp á 0,86%, ið verður rindað av øllum útgoldnum og móttikum A-inntøkum, hækkar upp í 0,89% frá 1. januar 2023. Barsilsgjaldið verður hækkað fyri at fíggja hækkingina á hámarkinum fyri barsilspeningi. Víst verður til frágreiðingarnar undir pkt. 2.1., 2.3. og 2.6. omanfyri.

2.12. Gjöld

Lógaruppskotið hækkar barsilsgjaldið, ið verður goldið av øllum útgoldnum og móttikum A-inntøkum. Hóast barsilsgjaldið eyðsæð er eitt gjald, er tað ikki eitt gjald, ið verður goldið sum ein samsýning fyri eina ítøkiliga tænastu ella veiting. Víst verður til viðmerkingarnar omanfyri undir pkt. 2.1., 2.3., 2.6. og 2.11.

2.13. Áleggur lógaruppskotið likamligum ella lögfrøðiligum persónum skyldur?

Lógaruppskotið leggur ikki skyldur á likamligar ella lögfrøðiligar persónar, so sum upplýsingarskyldu, skrásetingarskyldu ella krøv um loyvi.

2.14. Leggur lógaruppskotið heimildir til landsstýrismannin, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur?

Lógaruppskotið leggur ekki heimildir til landsstýrismanninn, ein stovn undir landsstýrinum ella til kommunur.

2.15. Gevur lógaruppskotið almennum myndugleikum atgongd til privata ogn?

Lógaruppskotið gevur ekki almennum myndugleikum atgongd til privata ogn.

2.16. Hevur lógaruppskotið aðrar avleiðingar?

Mett verður ekki, at lógaruppskotið hevur aðrar avleiðingar enn omanfyri tilskilað.

2.17. Talvan: Yvirlit yvir avleiðingarnar av lógaruppskotinum

	Fyri landið ella landsmyndugleikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss ella øki í landinum	Fyri ávísar samfelagsbólkar ella felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggjarligar ella búskaparligar avleiðingar	Ja	Ja	Nei	Ja	Ja
Umsitingarligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar			Nei	Ja	

Kapittul 3. Serligar viðmerkingar

3.1. Viðmerkingar til ta einstöku greinina

Til § 1

Nr. 1

Barsilspeningur er 100% av A-inntökuni, sum løntakarin í miðal hefur móttikið seinastu 12 mánaðirnar undan barsilsfarloyvinum. Tó kann barsilspeningurin í mesta lagi vera 25.000 kr. um mánaðin umframt eftirlønargjaldið. Tá ið Barsilsskipanin varð sett á stovn í 2001 var hámarkið 35.000 kr. um mánaðin. Í 2004 varð hámarkið lækkað niður í 25.000 kr. um mánaðin og hefur síðan verið óbroytt. Í lógini er ein heimild til landsstýrismannin at hækka hámarkið við støði í lønargongdini í samfelagnum, men hon hefur ongantið verið brúkt.

Lógarbroytingin hefur við sær, at hámarkið fyri mánaðarliga útgjaldinum úr Barsilsskipanini verður hækkað við 2.000 kr.; úr 25.000 kr. upp í 27.000 kr. Á henda hátt fáa tey, ið vanligu vinna omanfyri 25.000 kr. um mánaðin, endurrindað upp til 27.000 kr. úr Barsilsskipanini, tá tey fara í barsilsfarloyvi.

Nr. 2

Aldursmarkið fyri tey, sum hava skyldu at rinda barsilsgjald, er frá og við 16 ár til og við 66 ár. Skotið verður upp, at aldursmarkið heldur skal fylgja fólkapensjónsaldrinum, soleiðis at skyldan at rinda barsilsgjald heldur uppat, tá ið persónar fáa rætt til pensjón. Ásett er í løgtingslóg um almannapensjónir o.a., at fólkapensjónsaldurin hækkar úr 67 árum upp í 67 ½ ár og síðan 68 ár. Fyri at tað ikki skal vera neyðugt leypandi at broyta aldursmarkið í barsilslógini, verður ásett, at aldursmarkið fylgir fólkapensjónsaldrinum, sum hann er ásettur í løgtingslóg um almannapensjónir o.a.

Nr. 3

Barsilsgjald verður sum útgangsstøði goldið av allari móttiknari og rindaðari A-inntøku, men sbt. § 18, stk. 1, nr. 1 eru fólka- og fyrítíðarpensjónir undantiknar. Í almannapensjónslógini er nú ásett eitt nýtt slag av pensjón, sum nevnist “framskundað pensjón”, og barsilsgjald eigur ikki at verða rindað av hesi pensjón. Talan er ikki um ein nýggjan málból, men heldur at nakrir borgarar í staðin fyri fyrítíðarpensjón nú fáa framskundaða pensjón. Í praksis verður framskundað pensjón útgoldin á sama hátt sum fyrítíðarpensjón, og hesi rinda tí ikki barsilsgjald av pensjónini í dag. Tí verður skotið upp, at tillaga barsilslógina til praksis, soleiðis at ongin ivi er um, at barsilsgjald heldur ikki skal rindast av framskundaðari pensjón.

Nr. 4

Barsilsgjald verður sum útgangsstøði goldið av allari móttiknari og rindaðari A-inntøku, men sbt. § 18, stk. 1, nr. 2 í barsilslógini eru almannaveitingar undantiknar. Endurgjald fyri inntøkumiss sbt. § 17, stk. 3 í forsorgarlógini er tó ikki undantikið. Forsorgarlógin varð avtikin, tá ið løgtingslóg nr. 72 frá 25. mai 2020 um almannatrygd og tænastr varð sett í gildi 1. januar

2021. Við lógarbroytingini verður tilvísingin rættað samsvarandi nýggju lógini um almannatrygd og tænastr. Talan er um eina fylgibroyting, sum ikki hevur materiellar broytingar við sær.

Nr. 5

Samstundis sum útgjaldið úr Barsilsskipanini verður hækkað, er neyðugt við fleiri inntøkum til Barsilsgrunnin fyri at fíggja økta útgjaldið. Hetta verður gjørt við at hækka barsilsgjaldið úr 0,86% upp í 0,89%.

Til § 2

Stk. 1

Áseting um gildiskomu. Skotið er upp, at lógin kemur í gildi 1. januar 2023.

Stk. 2

Ásetingin hevur við sær, at mánaðarliga hámarkið upp á 27.000 kr. er galdandi fyri øll útgjöld úr Barsilsskipanini frá og við 1. januar 2023.

Umhvørvis- og vinnumálaráðið, dagfesting.

Magnus Rasmussen
landsstýrismaður

/ Herálvur Joensen

Yvirlit yvir fylgiskjøl:

Fylgiskjal 1: Javntekstur